

การพัฒนากรอบแนวคิดของกระบวนการฝึกอบรมตามแนวคิดการพัฒนาบทเรียนร่วมกันและหลักการชี้แนะโดยเพื่อน
เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็ก
The Development of Conceptual Framework for Training Process Based on Lesson Study Approach and
Peer Coaching Principles to promote ability in Organizing learning experiences of In-service caregivers

ปวรา ชูสังข์

Pawara Chusang

นิสิตหลักสูตรครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ 10330

Doctoral Student Program in Early Childhood Education, Faculty of Education,

Chulalongkorn University Bangkok, 10330

วรวรรณ เหมชะญาติ*

Worawan Hemchayat

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ 10330

Faculty of Education, Chulalongkorn University, Bangkok, 10330

* Corresponding Author E-mail: Worawan.H@chula.ac.th

(Received: October 24, 2019; Revised: May 6, 2020; Accepted, May 26, 2020)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สังเคราะห์กรอบแนวคิดกระบวนการฝึกอบรมตามแนวคิดการพัฒนาบทเรียนร่วมกันและหลักการชี้แนะโดยเพื่อนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็ก 2) ตรวจสอบและทดลองใช้กระบวนการฝึกอบรมตามแนวคิดการพัฒนาบทเรียนร่วมกันและหลักการชี้แนะโดยเพื่อนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็กมีการดำเนินการวิจัย 2 ระยะ ได้แก่ระยะที่ 1 สังเคราะห์กรอบแนวคิดกระบวนการฝึกอบรมตามแนวคิดการพัฒนาบทเรียนร่วมกันและหลักการชี้แนะโดยเพื่อนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็ก ระยะที่ 2 ตรวจสอบและทดลองใช้กระบวนการฝึกอบรมตามแนวคิดการพัฒนาบทเรียนร่วมกันและหลักการชี้แนะโดยเพื่อนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็ก

ผลการวิจัยพบว่า 1) กระบวนการฝึกอบรมตามแนวคิดการพัฒนาบทเรียนร่วมกันและหลักการชี้แนะโดยเพื่อนประกอบด้วย 4 ขั้นตอนคือ 1.1) ขั้นการสร้างสมาชิกกลุ่ม เป็นการสร้างความสัมพันธ์ให้กับสมาชิกกลุ่ม 1.2) ขั้นการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาเด็กร่วมกันเป็นการกำหนดเป้าหมายเพื่อวางแผนพัฒนาการสอน 1.3) ขั้นการพัฒนาการสอนเป็นการทำงานร่วมกันของสมาชิกกลุ่มและมีผู้เชี่ยวชาญเพิ่มเติมความรู้ และ 1.4) ขั้นการสะท้อนผลการพัฒนาเป็นการทำงานร่วมกันของสมาชิกกลุ่มโดยมีผู้เชี่ยวชาญเพิ่มเติมความรู้ในช่วงของการสะท้อนคิด 2) ผลการทดลองใช้กระบวนการพบว่าครูผู้ดูแลเด็กที่เข้าร่วมกระบวนการมีความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สูงขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วมกระบวนการ

คำสำคัญ: การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน, การชี้แนะโดยเพื่อน, การจัดประสบการณ์การเรียนรู้, ครูผู้ดูแลเด็ก

Abstract

The purpose of this research was to 1) synthesize the conceptual framework for training process based on lesson study approach and peer coaching principles to promote ability in organizing learning experiences of in-service caregivers. 2) Check and try out the training process based on lesson study approach and peer coaching principles to promote ability in organizing learning experiences of in-service caregivers. The study consisted of two phases; Phases1 Synthesize the conceptual framework of the research title for development of training process based on lesson study approach and peer coaching principles to promote ability in organizing learning experiences of in-service caregivers. Phases2 Check and try out the training process based on lesson study approach and peer coaching principles to promote ability in organizing learning experiences of in-service caregivers.

The findings revealed that 1) The training process based on lesson study approach and peer coaching principles into 4 steps: 1.1) creating group members; the process of creating a relationship for group members 1.2) determining common child development goals; the process of setting goals for teaching development planning 1.3) teaching development process; a collaborative process of group members and experts adding knowledge 1.4) reflecting development results; a collaborative process of group members, with experts adding knowledge in the reflection. 2) The results showed that in-service caregivers participated in the process. In addition, their organizing learning experiences ability is higher than before.

Keywords: Lesson Study, Peer coaching, Organizing Learning Management, Caregivers

ความเป็นมา

การพัฒนาเด็กในช่วงปฐมวัยถือเป็นการพัฒนาที่มีความสำคัญในการปูพื้นฐานด้านต่างๆ ของชีวิตเนื่องจากเป็นช่วงวัยที่เด็กมีการพัฒนาทักษะการรับรู้พัฒนาการด้านสมองและระบบประสาทต่างๆ อย่างรวดเร็วอีกทั้งเป็นช่วงวัยที่กำลังพัฒนาทางอารมณ์และความสามารถในการอยู่ร่วมกับคนอื่น ๆ ในสังคม เด็กจึงควรได้รับการพัฒนาด้านสติปัญญา บุคลิกภาพ ทักษะชีวิต รวมทั้งการปลูกฝังคุณลักษณะต่างๆ จากบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดตัวเด็กโดยเฉพาะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูที่จะสามารถพัฒนาเด็กได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างเต็มศักยภาพดังนั้นครูจึงเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับเด็กปฐมวัย

การพัฒนาคุณภาพครูให้มีประสิทธิภาพมีทักษะในการจัดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองจะทำให้ครูสามารถนำความรู้ความสามารถมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนเพื่อก้าวสู่การเรียนรู้ที่ยั่งยืนในระดับต่อไปโดยเฉพาะการพัฒนาครูปฐมวัยที่มุ่งเน้นให้ครูสามารถปฏิบัติงานในการจัดกิจกรรมให้เด็กอย่างเป็นองค์รวมเพื่อส่งเสริมให้เด็กได้เกิดความสามารถสูงสุดตามศักยภาพที่จะพัฒนาได้ จากผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสามศูนย์พัฒนาเด็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีงบประมาณ พ.ศ.2554 - 2558 พบว่าศูนย์พัฒนาเด็กในจังหวัดนครปฐมมีผลการประเมินคุณภาพภายนอกในระดับต้องปรับปรุงเร่งด่วนในด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เด็กเป็นสำคัญ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2557) และจากการศึกษาแนวทางการยกระดับศูนย์เด็กเล็กในภาคกลางให้มีคุณภาพตามมาตรฐานศูนย์เด็กแห่งชาติ

พบว่าครูผู้ดูแลเด็กและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดสำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนครปฐมส่วนมากยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย (รัฐดาว พิศาลพงศ์, 2558) จากข้อมูลสะท้อนให้เห็นว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของจังหวัดนครปฐมมีความต้องการเร่งด่วนในการพัฒนาคุณภาพของครูผู้ดูแลเด็กในการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยครูผู้ดูแลเด็กควรพัฒนาแผนการจัดประสบการณ์ให้ตอบสนองความต้องการของเด็กเป็นรายบุคคลจัดกิจกรรมบูรณาการให้เด็กพัฒนาความคิดรวบยอดมีทักษะทางการคิดคำนวณ มีการใช้ภาษาที่เหมาะสมผ่านการทดลอง วิทยาศาสตร์ การสืบค้น สำรวจ สิ่งต่างๆ รอบตัว พัฒนาการวางแผนการประเมินพัฒนาการให้เป็นระบบและต่อเนื่อง สอดคล้องกับจุดประสงค์/มาตรฐานที่กำหนดไว้ และการประเมินผลพัฒนาการเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กอย่างถูกต้องและเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริกานต์ ทิมย้ายงาม (2550); สุดารัตน์ สอดเสน (2556) และสมยงค์ น้อยอนนเมือง (2553) ที่พบว่าผู้ดูแลเด็กยังขาดความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ในงานด้านการจัดการเรียนการสอน การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ การจัดทำหลักสูตรและการผลิตสื่อสำหรับการเรียนการสอน นอกจากนี้ยังพบปัญหาเกี่ยวกับการขาดการประสานงานและทำงานร่วมกันในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและร่วมกันแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานได้อย่างเป็นระบบซึ่งที่ผ่านมาสำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นมีการสนับสนุนให้ครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพัฒนาตนเองในหลายวิธี เช่น การจัดอบรม การสัมมนา การศึกษาดูงาน รวมทั้งการใช้กระบวนการ

นิเทศแต่อาจยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ส่งผลให้คุณภาพผู้เรียนไม่เป็นไปตามที่คาดหวังไว้ไม่สามารถประยุกต์ใช้ความรู้จากการอบรมพัฒนาและไม่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจัดการเรียนการสอนของครูได้นอกจากนี้การจัดอบรมพัฒนาครูส่วนใหญ่เป็นการตั้งครุออกนอกห้องเรียนทำให้ครูต้องฝากห้องเรียนไว้กับครูท่านอื่นเด็กไม่ได้รับการเรียนการสอนอย่างเต็มที่

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครูพบว่าการพัฒนาบทเรียนร่วมกันเป็นแนวคิดที่สามารถใช้พัฒนาวิชาชีพครูที่มีการนำไปใช้อย่างแพร่หลายในต่างประเทศในประเทศญี่ปุ่นใช้การพัฒนาบทเรียนร่วมกันพัฒนาวิชาชีพครูสืบทอดกันมาเป็นเวลายาวนาน โดยแนวคิดนี้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาหลักสูตร แบบเรียน สื่อการสอนและสื่อการเรียนรู้ เห็นได้จากแบบเรียนในประเทศญี่ปุ่นส่วนใหญ่ที่ตีพิมพ์เป็นผลงานจากครูที่เข้าร่วมกระบวนการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Akihiko, 2006) แนวคิดนี้เน้นให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนการสอนจากปัญหาที่เกิดขึ้นภายใต้บริบทจริงในชั้นเรียน สนับสนุนและส่งเสริมให้ครูทำงานร่วมกันแบบร่วมมือรวมพลังปรับเปลี่ยนบทบาทการสอนแบบดั้งเดิมสู่แนวคิดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและแนวคิดชั้นเรียนและโรงเรียนที่ตื่นตัว (White, 2004) เน้นให้ครูเกิดการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องผ่านการทำงานร่วมกันของครูโดยร่วมกันพิจารณาเลือกบทเรียนและดำเนินการศึกษาอย่างเป็นระบบครบวงจร 3 ขั้นตอนได้แก่ 1) ขั้นการวางแผนการสอนบทเรียนร่วมกันในชั้นนี้เป็นการศึกษาบทเรียนที่ปัญหาของผู้เรียนเขียนแผนการเรียนการสอนและเตรียมสื่อการสอน 2) ขั้นการสอนและสังเกตชั้นเรียนร่วมกันเป็นการสังเกตพฤติกรรมที่แสดงถึงการเรียนรู้และการคิดของนักเรียนโดยตรงในชั้นเรียน และ 3) ขั้นการสะท้อนผลร่วมกันในประเด็นเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอน การเรียนรู้และการคิดของผู้เรียนที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน การอภิปรายผลการปฏิบัติงาน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการปรับปรุงแก้ไขบทเรียน จนได้บทเรียนที่มีคุณภาพ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2555)

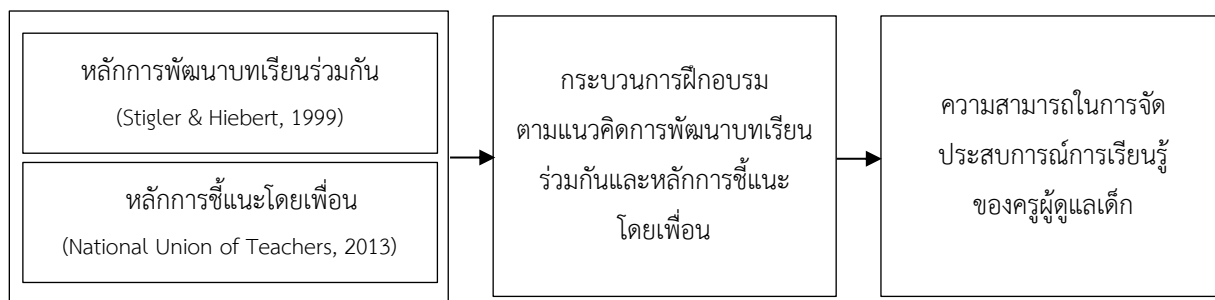
นอกจากนี้การชี้แนะโดยเพื่อนเป็นอีกแนวคิดหนึ่งที่สามารถใช้พัฒนาวิชาชีพครูได้ มีลักษณะเป็นการทำงานร่วมกันของผู้ชี้แนะและผู้รับการชี้แนะเพื่อให้การช่วยเหลือ

สนับสนุนและพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพภายใต้บรรยากาศที่เกื้อกูลให้กำลังใจซึ่งกันและกันและมีเป้าหมายร่วมกันโดยสมาชิกกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นบนพื้นฐานการทำงานแบบร่วมมือกันภายใต้บรรยากาศแห่งความไว้วางใจและให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อให้ครูปรับปรุงการเรียนการสอนของตนเอง (Robbins, 1991; Beach & Reinhartz, 2000) ข้อมูลจากการศึกษาแนวคิดการพัฒนาบทเรียนร่วมกันและหลักการชี้แนะโดยเพื่อนพบว่าการพัฒนาบทเรียนร่วมกันที่มีจุดเด่นในเรื่องการจัดการจัดการเรียนการสอนจากปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในชั้นเรียน สนับสนุนและส่งเสริมให้ครูทำงานร่วมกันแบบร่วมมือรวมพลังซึ่งมีเป้าหมายที่คำนึงถึงวิธีการคิดและการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นหลักและมุ่งเน้นให้ครูเกิดการพัฒนาตนเองอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง ส่วนการชี้แนะโดยเพื่อนเป็นแนวคิดที่นำมาช่วยลดทอนข้อจำกัดของการพัฒนาบทเรียนร่วมกันได้เนื่องจากที่มีจุดเด่นในเรื่องการทำงานร่วมกันบนพื้นฐานของความไว้วางใจโดยไม่ตัดสินประเมินผลหรือตรวจสอบ ทำงานภายใต้บรรยากาศที่เกื้อกูลให้กำลังใจซึ่งกันและกันจึงส่งเสริมให้สมาชิกกลุ่มทำงานร่วมกันอย่างมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีเปิดใจรับฟังผู้อื่นและกล้าแสดงความคิดเห็นรวมทั้งยังช่วยสนับสนุนให้การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จากจุดเด่นของทั้ง 2 แนวคิด ผู้วิจัยจึงสังเคราะห์กรอบแนวคิดเพื่อนำมาพัฒนาให้เป็นกระบวนการฝึกอบรมตามแนวคิดการพัฒนาบทเรียนร่วมกันและหลักการชี้แนะโดยเพื่อนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็กต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสังเคราะห์กรอบแนวคิดกระบวนการฝึกอบรมตามแนวคิดการพัฒนาบทเรียนร่วมกันและหลักการชี้แนะโดยเพื่อนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็ก
2. เพื่อทดลองใช้กระบวนการฝึกอบรมตามแนวคิดการพัฒนาบทเรียนร่วมกันและหลักการชี้แนะโดยเพื่อนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็ก

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดกระบวนการฝึกอบรมตามแนวคิดการพัฒนาบทเรียนร่วมกันและหลักการชี้แนะโดยเพื่อน เพื่อส่งเสริมเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็ก

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารหลักการพัฒนาบทเรียนร่วมกันจากแนวคิดของ Stigler and Hiebert (1999) ซึ่งหลักการพัฒนาบทเรียนร่วมกันมีรายละเอียดดังนี้ 1) การพัฒนาและปรับปรุงการสอนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องในระยะยาวโดยอาศัยการทำงานแบบร่วมมือที่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตในการทำงานปกติภายใต้สภาพการณ์จริงมีครูทำอยู่ 2) การพัฒนาบทเรียนโดยมีเป้าหมายการเรียนรู้ที่ชัดเจน คำนึงถึงวิธีการคิดและการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นหลัก 3) การเลือกบทเรียนที่ทำหายหรือยากแก่การทำความเข้าใจของผู้เรียน 4) การสังเกตการวิเคราะห์และการสะท้อนคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนด้วยตนเองของครูและสมาชิกกลุ่มอย่างเป็นระบบจากข้อมูลหลักฐานเชิงประจักษ์ในชั้นเรียนจริงและ 5) แลกเปลี่ยนเรียนรู้และแบ่งปันความรู้ในการทำงานร่วมกัน และได้ศึกษาเอกสารหลักการชี้แนะโดยเพื่อนของ National Union of Teachers (2013) ซึ่งหลักการชี้แนะโดยเพื่อนมีรายละเอียดดังนี้ 1) การทำงานร่วมกันของสมาชิกกลุ่มเปิดโอกาสให้สมาชิกแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจและทักษะทางวิชาชีพ โดยทำงานร่วมกันบนพื้นฐานของความไว้วางใจโดยไม่ตัดสินประเมินผลหรือตรวจสอบและผลลัพธ์จากการชี้แนะต้องเปิดเผยและเก็บเป็นความลับของกลุ่มเพื่อก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลในชั้นเรียนเชิงลึก 2) การสังเกตการจัดการเรียนการสอนตามปกติในชั้นเรียนของสมาชิกกลุ่มโดยกำหนดประเด็นการสังเกตในการให้ข้อมูลย้อนกลับจากผู้รับการชี้แนะเพื่อให้เกิดการพัฒนาตนเอง 3) การสลับบทบาทของสมาชิกกลุ่มในการเป็นผู้ให้และผู้รับ

การชี้แนะโดยไม่คำนึงถึงตำแหน่งหรือสถานภาพเพื่อมุ่งเน้นการรับคำแนะนำและให้คำแนะนำทางวิชาชีพ 4) การให้ข้อมูลย้อนกลับของครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนมุ่งเน้นให้ผู้สอนประเมินตนเองและแบ่งปันข้อค้นพบของผู้ชี้แนะ เพื่อเป็นจุดเริ่มต้นในการวางแผนพัฒนาตนเอง จากหลักการพัฒนาบทเรียนร่วมกันจากแนวคิดของ Stigler & Hiebert (1999) และหลักการชี้แนะโดยเพื่อนของ National Union of Teachers (2013) ทั้งสองหลักการเป็นหลักการที่ช่วยหนุนเสริมกันและกันเพื่อทำให้การวางแผนการสอน การจัดสภาพแวดล้อม สื่อ แหล่งเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งยังช่วยให้ครูมีปฏิสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกันที่ดีขึ้นซึ่งหลักการดังกล่าวมีความเหมาะสมในการนำมาพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดกระบวนการฝึกอบรมตามแนวคิดการพัฒนาบทเรียนร่วมกันและหลักการชี้แนะโดยเพื่อน เพื่อส่งเสริมเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็ก

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน การชี้แนะโดยเพื่อน การจัดประสบการณ์การเรียนรู้และสังเคราะห์เป็นหลักการในการส่งเสริมความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็กแล้วจึงพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดกระบวนการฝึกอบรมตามแนวคิดการพัฒนาบทเรียนร่วมกันและหลักการชี้แนะโดยเพื่อนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัด

ประสบการณ์การเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็ก โดยมีการดำเนินการวิจัย 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 สังเคราะห์กรอบแนวคิดกระบวนการฝึกอบรมตามแนวคิดการพัฒนาบทเรียนร่วมกันและหลักการชี้แนะโดยเพื่อน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็ก แบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 การวิเคราะห์หลักการพัฒนาบทเรียนร่วมกันและหลักการชี้แนะโดยเพื่อน ผลการวิเคราะห์หลักการของการพัฒนาบทเรียนร่วมกันของ Stigler & Hiebert (1999) และหลักการของการชี้แนะโดยเพื่อนของ National Union of Teachers (2013) พบว่าหลักการทั้ง 2 มีลักษณะเด่นเฉพาะ และลักษณะเด่นร่วมกัน ทำให้การนำหลักการทั้ง 2 มาใช้ร่วมกันช่วยหนุนเสริมให้หลักการทั้ง 2 มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยหลักการของการพัฒนาบทเรียนร่วมกันของ Stigler & Hiebert (1999) มีลักษณะเด่นเฉพาะในเรื่องการพัฒนาและปรับปรุงการสอนเป็นระบบ และต่อเนื่องในระยะยาว โดยสอดคล้องกับการดำเนินชีวิตในการทำงานปกติการคำนึงถึงวิธีการคิดและการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นหลักการเลือกบทเรียนที่ทำหายหรือยากแก่

การทำความเข้าใจของผู้เรียน การสังเกต การจัดการเรียน การสอนและข้อมูลหลักฐานเชิงประจักษ์ด้วยตนเอง ในชั้นเรียนจริง หลักการของการชี้แนะโดยเพื่อนของ National Union of Teachers (2013) มีลักษณะเด่นเฉพาะในเรื่องการทำงานร่วมกันบนพื้นฐานของความไว้วางใจโดยไม่ตัดสินประเมินผลหรือตรวจสอบและผลลัพธ์จากการชี้แนะต้องเปิดเผยและเก็บเป็นความลับของกลุ่ม การกำหนดประเด็นการสังเกตและการให้ข้อมูลย้อนกลับมาจากผู้รับการชี้แนะการสลับบทบาทของสมาชิกกลุ่มในการเป็นผู้ให้และผู้รับการชี้แนะการให้ข้อมูลย้อนม่งเน้นให้ประเมินตนเองเพื่อเป็นจุดเริ่มต้นในการวางแผนพัฒนาตนเอง หลักการของการพัฒนาบทเรียนร่วมกันของ Stigler & Hiebert (1999) และหลักการของการชี้แนะโดยเพื่อนของ National Union of Teachers (2013) มีลักษณะเด่นร่วมกันในเรื่องการทำงานร่วมกัน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แบ่งปันความรู้ในการทำงานร่วมกันและการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพ การสังเกตการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนตามปกติ การวิเคราะห์ การสะท้อนคิดจากข้อมูลหลักฐานเชิงประจักษ์ จากผลการวิเคราะห์ข้างต้นสามารถสรุปได้ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 การวิเคราะห์หลักการพัฒนาบทเรียนร่วมกันและหลักการชี้แนะโดยเพื่อน

1.2 สังเคราะห์หลักการของกระบวนการฝึกร่วมกันตามแนวคิดการพัฒนาร่วมกันและหลักการชี้แนะโดยเพื่อน จากหลักการพัฒนาร่วมกันของ Stigler & Hiebert (1999) และหลักการชี้แนะโดยเพื่อนของ National Union of Teachers (2013) มีผลการสังเคราะห์ดังนี้

หลักการของกระบวนการฝึกร่วมกันตามแนวคิดการพัฒนาร่วมกันและหลักการชี้แนะโดยเพื่อน (Stigler & Hiebert, 1999; National Union of Teachers, 2013) มีรายละเอียดดังนี้ 1) การทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบต่อเนื่องตามกระบวนการพัฒนาและปรับปรุงการสอนที่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตในการทำงานปกติของครูบนพื้นฐานความไว้วางใจ โดยไม่ตัดสินประเมินผลหรือตรวจสอบ ข้อมูลผลการทำงานถือเป็นความลับการเปิดเผยข้อมูลใดๆ ต้องขึ้นอยู่กับมติของกลุ่ม 2) การตั้งเป้าหมายของการพัฒนาและปรับปรุงการสอนต้องคำนึงถึงวิธีการคิดและการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญโดยร่วมกันเลือกบทเรียนที่ทำหายหรือยากแก่การทำ ความเข้าใจของผู้เรียน 3) การสลับบทบาทของสมาชิกในการเป็นผู้ให้และผู้รับการชี้แนะโดยไม่เกี่ยวข้องกับตำแหน่งหรือสถานภาพในหน้าที่การงานของสมาชิก การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แบ่งปันความรู้ในการทำงานร่วมกัน และการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพ 4) การสังเกตการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนตามปกติของสมาชิกกลุ่ม โดยการกำหนดประเด็นการสังเกตและการให้ข้อมูลย้อนกลับมาจากผู้รับการชี้แนะ 5) การวิเคราะห์การสะท้อนคิดจากข้อมูลหลักฐานเชิงประจักษ์ และการให้ข้อมูลย้อนกลับที่เน้นให้ผู้สอนประเมินตนเองเพื่อให้ได้ข้อมูลจริงไปใช้วางแผนพัฒนาตนเอง

1.3 พัฒนาขั้นตอนของกระบวนการฝึกร่วมกันตามแนวคิดการพัฒนาร่วมกันและหลักการชี้แนะโดยเพื่อน จากหลักการของกระบวนการฝึกร่วมกันตามแนวคิดการพัฒนาร่วมกันและหลักการชี้แนะโดยเพื่อน (Stigler & Hiebert, 1999; National Union of Teachers, 2013) ที่สังเคราะห์ในข้อ 1.2 มีผลการพัฒนาดังนี้ **ขั้นตอนของกระบวนการฝึกร่วมกันตามแนวคิดการพัฒนาร่วมกันและหลักการชี้แนะโดยเพื่อน** มีรายละเอียดดังนี้ 1) การประเมินความต้องการจำเป็นใน

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เป็นขั้นตอนที่สมาชิกกลุ่มทำแบบประเมินความต้องการจำเป็นในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อนำข้อมูลไปออกแบบกระบวนการฝึกร่วมกัน 2) การกำหนดปัญหาและวางแผน เป็นขั้นตอนที่สมาชิกกลุ่มร่วมกันนำปัญหาความต้องการจำเป็นมาออกแบบการเรียนการสอน โดยมีผู้วิจัยให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ 3) การสอนและสะท้อนผล เป็นขั้นตอนที่สมาชิกกลุ่มสอนร่วมกันสังเกตการสอนของเพื่อน และสะท้อนผลการสอนเพื่อปรับปรุงแก้ไข โดยมีผู้วิจัยร่วมสังเกต สะท้อนคิด และให้ความรู้เพิ่มเติมตามความต้องการที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอน 4) การสอนทบทวนบทเรียน เป็นขั้นตอนที่สมาชิกกลุ่มนำแผนการจัดประสบการณ์ที่ปรับปรุงมาสอนร่วมกันสังเกตการสอนของเพื่อน และร่วมให้คำแนะนำเพื่อเพิ่มเติมการจัดการเรียนการสอนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

1.4 สังเคราะห์ความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็ก จากสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรของ สำนักพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) สมรรถนะวิชาชีพครู ปฐมวัยของ University of Texas Health Science Center at Houston (2013) และนำผลการสำรวจสภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็กในบริบทจริงมาพิจารณาประกอบเพื่อกำหนดเป็นตัวแปรตามคือความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็ก **ความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็ก** หมายถึง คุณลักษณะในด้านความรู้และทักษะที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็ก ประกอบด้วย 3 ด้าน มีรายละเอียดดังนี้ 1) การเตรียมการ หมายถึง ความสามารถของครูผู้ดูแลเด็กในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แต่ละองค์ประกอบต้องมีความสอดคล้องกันออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยคำนึงถึงแนวคิดการจัดการศึกษาในพรบ.การศึกษา พ.ศ. 2542 และวางแผนการจัดสภาพแวดล้อมโดยมีการจัดเตรียมพื้นที่พร้อมใช้งานและสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ 2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถของครูผู้ดูแลเด็กในการจัดกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียนที่มีความท้าทาย น่าสนใจ มีการเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิม

ของเด็ก มีการจัดกิจกรรมตามแผนที่กำหนดไว้ในแต่ละ
ขั้นตอน เปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้
กระตุ้นให้เด็กให้คิดและแสดงความคิดเห็นและใช้เวลา
ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเพียงพอและเหมาะสม
มีการสรุปความรู้ผ่านกิจกรรม และให้เด็กสรุปความรู้ด้วย
ตนเอง และมีการประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดย
การเขียนบันทึกหลังสอนที่ประกอบด้วยกระบวนการเรียนรู้
ที่เกิดขึ้นกับเด็ก ปัญหาที่พบในชั้นเรียน และแนวทางการ
แก้ไขปัญหา 3) การจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้
หมายถึง ความสามารถของครูผู้ดูแลเด็กในการจัดพื้นที่
สำหรับการจัดกิจกรรมกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย และการสัญจร
ภายในห้องเรียน การใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่เพียงพอ
เหมาะสมกับเด็ก และการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน/ท้องถิ่น
และจัดป้ายนิเทศสอดคล้องกับเรื่องที่สอน

**1.5 สร้างกรอบแนวคิดกระบวนการฝึกอบรม
ตามแนวความคิดการพัฒนาร่วมกันและหลักการชี้แนะ
โดยเพื่อน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็ก**

ระยะที่ 2 ตรวจสอบและทดลองใช้กระบวนการ
ฝึกอบรมตามแนวความคิดการพัฒนาร่วมกันและ
หลักการชี้แนะโดยเพื่อน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการ
จัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็ก แบ่งออกเป็น
2 ขั้นตอน ดังนี้

**2.1 ตรวจสอบคุณภาพของกระบวนการ
ฝึกอบรมตามแนวความคิดการพัฒนาร่วมกันและ
หลักการชี้แนะโดยเพื่อน โดยผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยนำกรอบ
แนวคิดที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ตรวจสอบความ
สอดคล้อง/เหมาะสมของกระบวนการกับหลักการของการ
พัฒนาร่วมกันและการชี้แนะโดยเพื่อนโดย
ประยุกต์ใช้ประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ในการ
ตรวจสอบ ในการตรวจสอบ ใช้เกณฑ์การตัดสินความ
สอดคล้องของเนื้อหา คือ $IOC > 0.5$ จะถือว่าข้อ
กระบวนการนั้นสอดคล้อง/เหมาะสม (วรณี แกมเกตุ,
2555) มีผลการตรวจสอบคุณภาพ พบว่า มีค่า IOC ของ
กระบวนการมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 0.80-1.00 แสดงให้เห็น
ว่ากรอบแนวคิดที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นสอดคล้องกับแนวความคิด
พัฒนาร่วมกันและการชี้แนะโดยเพื่อนและการ**

ส่งเสริมความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของ
ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนะรายละเอียดในการ
ปรับปรุงกระบวนการ ดังนี้ 1) ปรับชื่อขั้นตอนให้สอดคล้อง
กับรายละเอียดของกิจกรรม 2) ตรวจสอบลักษณะของ
กิจกรรมให้สอดคล้องกับหลักการของกระบวนการ 3) ปรับ
ลดบทบาทของผู้เชี่ยวชาญในกระบวนการ เพื่อเปิดโอกาสให้
สมาชิกกลุ่มได้ทำงานร่วมกันเพิ่มมากขึ้น

**2.2 ทดลองใช้กระบวนการฝึกอบรมตาม
แนวความคิดการพัฒนาร่วมกันและหลักการชี้แนะ
โดยเพื่อน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดประสบการณ์
การเรียนรู้ของครูผู้ดูแล ผู้วิจัยนำกระบวนการฝึกอบรม
ตามแนวความคิดการพัฒนาร่วมกันและหลักการชี้แนะ
โดยเพื่อนไปทดลองใช้กับครูผู้ดูแลเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็ก
ประปานคร สังกัดเทศบาลนครนครปฐม จำนวน 4 คน
ระยะเวลา 4 สัปดาห์ เพื่อศึกษาประสิทธิภาพ ปัญหา และ
อุปสรรคของการนำกระบวนการที่พัฒนาขึ้นไปใช้เพื่อนำ
ผลที่ได้มาปรับปรุงกระบวนการให้ดียิ่งขึ้น**

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยการพัฒนารอบแนวคิดของกระบวนการ
ฝึกอบรมตามแนวความคิดการพัฒนาร่วมกัน
และหลักการชี้แนะโดยเพื่อน มีรายละเอียดดังนี้

**1. กำหนดกรอบแนวคิดกระบวนการฝึกอบรมตาม
แนวความคิดการพัฒนาร่วมกันและหลักการชี้แนะโดย
เพื่อน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดประสบการณ์
การเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็ก โดยนำหลักการของการพัฒนา
ร่วมกันของ Stigler & Hiebert (1999) และ
หลักการของการชี้แนะโดยเพื่อนของ National Union of
Teachers (2013) มาพัฒนาเป็นหลักการและขั้นตอนของ
กระบวนการ ประกอบด้วย หลักการของกระบวนการ
ฝึกอบรมตามแนวความคิดการพัฒนาร่วมกันและ
หลักการชี้แนะโดยเพื่อน 5 หลักการ กระบวนการฝึกอบรม
ตามแนวความคิดการพัฒนาร่วมกันและหลักการชี้แนะ
โดยเพื่อน 4 ขั้นตอน และความสามารถในการจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็กใน 3 ด้าน ดังแสดง
ในภาพประกอบ 3**

<p>หลักการของกระบวนการฝึกอบรมตามแนวคิดการพัฒนาบทเรียนร่วมกันและหลักการชี้แนะโดยเพื่อน (Stigler & Hiebert, 1999; National Union of Teachers, 2013)</p>
<ol style="list-style-type: none"> การทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง ตามกระบวนการพัฒนาและปรับปรุงการสอนที่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตในการทำงานปกติของครู บนพื้นฐานความไว้วางใจ โดยไม่ตัดสิน ประเมินผล หรือตรวจสอบ ข้อมูลผลการทำงานถือเป็นความลับ การเปิดเผยข้อมูลใดๆ ต้องขึ้นอยู่กับมติของกลุ่ม การตั้งเป้าหมายของการพัฒนาและปรับปรุงการสอนต้องคำนึงถึงวิธีการคิดและการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยร่วมกันเลือกบทเรียนที่ทำหายหรือยากแก่การทำ ความเข้าใจของผู้เรียน การสลับบทบาทของสมาชิกในการเป็นผู้ให้และผู้รับการชี้แนะ โดยไม่เกี่ยวข้องกับตำแหน่งหรือสถานภาพในหน้าที่การงานของสมาชิก การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แบ่งปันความรู้ในการทำงานร่วมกัน และการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพ การจัดการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนตามปกติของสมาชิกกลุ่ม โดยการกำหนดประเด็นการสังเกตและการให้ข้อมูลย้อนกลับมาจากผู้รับการชี้แนะ การวิเคราะห์ การสะท้อนคิดจากข้อมูลหลักฐานเชิงประจักษ์ และการให้ข้อมูลย้อนกลับที่เน้นให้ผู้สอนประเมินตนเองเพื่อให้ได้ข้อมูลจริงไปใช้วางแผนพัฒนาตนเอง

<p>ขั้นตอนของกระบวนการฝึกอบรมตามแนวคิดการพัฒนาบทเรียนร่วมกันและหลักการชี้แนะโดยเพื่อน</p>
<ol style="list-style-type: none"> การสร้างกลุ่มสมาชิก เป็นขั้นตอนที่ผู้ดำเนินการรวมกลุ่มครูตามความสมัครใจ และจัดกิจกรรมให้ครูมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน พร้อมทั้งสร้างข้อตกลงร่วมกันในการเข้าร่วมกระบวนการฯ เพื่อสร้างความไว้วางใจในการทำงานร่วมกันของสมาชิกกลุ่ม <ol style="list-style-type: none"> จัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ให้กับสมาชิกกลุ่ม สร้างข้อตกลงร่วมกันในการเข้าร่วมกระบวนการฯ โดยสมาชิกกลุ่มทุกคนมีบทบาทเท่ากัน ทำงานร่วมกันโดยไม่ตัดสิน ประเมินผล หรือตรวจสอบ และผลจากการชี้แนะ ต้องเปิดเผยและเก็บเป็นความลับของกลุ่ม การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาเด็กร่วมกัน เป็นขั้นตอนที่สมาชิกกลุ่มร่วมกันกำหนดเป้าหมายการพัฒนาเด็กจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินความต้องการจำเป็นและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ แล้วนำมาจัดลำดับความสำคัญที่วางแผนพัฒนาและปรับปรุงการสอน <ol style="list-style-type: none"> วิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันจากแบบประเมินความต้องการจำเป็นในการจัดการประสบการณ์ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับปัญหาการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ของครู และปัญหาการเรียนรู้ของเด็ก เลือกปัญหาตามลำดับความสำคัญ และนำไปวางแผนพัฒนาและปรับปรุงการสอน สรุปรายชื่อและคำตอบของปัญหา และทำบันทึกการเรียนรู้ การพัฒนาการสอน เป็นขั้นตอนที่สมาชิกกลุ่มร่วมกันวางแผนการสอนโดยเลือกบทเรียนที่ทำหาย หรือยากแก่การทำ ความเข้าใจของเด็ก สลับบทบาทเป็นผู้ให้และผู้รับการชี้แนะ โดยสลับกันสอนและสังเกตการจัดการเรียนการสอนจริงในชั้นเรียนตามปกติ ซึ่งผู้สอนกำหนดประเด็นให้สมาชิกกลุ่มสังเกต และร่วมกันวิเคราะห์ และสะท้อนคิดเกี่ยวกับการสอนและการเรียนรู้ของเด็กจากข้อมูลหลักฐานเชิงประจักษ์ เพื่อให้ผู้สอนประเมินตนเองนำข้อมูลไปวางแผนพัฒนาการสอนของตนเอง ซึ่งในการสอนเรื่องที่ 1 สมาชิกกลุ่มเป็นผู้ดำเนินการทั้งหมด จากนั้นการสอนเรื่องที่ 2 มีผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมวางแผนการสอน สอนและสังเกตการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนตามปกติ และวิเคราะห์ สะท้อนคิดและเพิ่มเติมความรู้ <ol style="list-style-type: none"> จัดประสบการณ์การเรียนรู้และการสะท้อนคิดร่วมกันของสมาชิกกลุ่ม <ol style="list-style-type: none"> ออกแบบแผนการจัดการประสบการณ์ เรื่องที่ 1 ร่วมกันของสมาชิกกลุ่ม โดยเลือกบทเรียนที่ทำหาย หรือยากแก่การทำ ความเข้าใจของเด็ก กำหนดบทบาท แบ่งหน้าที่สมาชิกกลุ่ม โดยให้สมาชิกกลุ่มที่ไม่ได้สอนสังเกตการสอนในชั้นเรียนจริง และใช้วิธีการสื่อสารเชิงบวก จัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูผู้สอน ตามแผนที่กำหนด สะท้อนคิดร่วมกันของสมาชิกกลุ่ม ปรับปรุงแผนการจัดการประสบการณ์ เรื่องที่ 1 จัดประสบการณ์การเรียนรู้และการสะท้อนคิดร่วมกันของสมาชิกกลุ่ม และผู้เชี่ยวชาญ <ol style="list-style-type: none"> ออกแบบแผนการจัดการประสบการณ์ เรื่องที่ 2 ร่วมกันของสมาชิกกลุ่ม และผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษา โดยเลือกบทเรียนที่ทำหาย หรือยากแก่การทำ ความเข้าใจของเด็ก จัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูผู้สอน ตามแผนที่กำหนด สะท้อนคิดร่วมกันของสมาชิกกลุ่ม และผู้เชี่ยวชาญให้ความรู้เพิ่มเติม การปรับปรุงแผนการจัดการประสบการณ์ เรื่องที่ 2 การสะท้อนผลการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่สมาชิกกลุ่มร่วมกันวางแผนการสอน โดยเลือกบทเรียนที่ทำหาย หรือยากแก่การทำ ความเข้าใจของเด็ก สลับกันสอนและสังเกตการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนปกติ มีผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมวิเคราะห์ สะท้อนคิดและเพิ่มเติมความรู้ <ol style="list-style-type: none"> ออกแบบแผนการจัดการประสบการณ์ เรื่องที่ 3 ร่วมกันของสมาชิกกลุ่ม โดยเลือกบทเรียนที่ทำหาย หรือยากแก่การทำ ความเข้าใจของเด็ก จัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูผู้สอน ตามแผนที่กำหนด สะท้อนคิดร่วมกันของสมาชิกกลุ่ม และผู้เชี่ยวชาญให้ความรู้เพิ่มเติม

<p>ความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้</p>
<ol style="list-style-type: none"> การเตรียมการ <ol style="list-style-type: none"> การเขียนแผนการจัดการประสบการณ์ การวางแผนการจัดสภาพแวดล้อม การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ <ol style="list-style-type: none"> การเข้าสู่บทเรียน การจัดกิจกรรม การสรุปบทเรียน การประเมินการจัดการเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อม <ol style="list-style-type: none"> การใช้พื้นที่ การใช้สื่อ และแหล่งเรียนรู้

ภาพประกอบ 3 กรอบแนวคิดกระบวนการฝึกอบรมตามแนวคิดการพัฒนาบทเรียนร่วมกันและหลักการชี้แนะโดยเพื่อน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็ก

**2. ผลทดลองใช้กระบวนการฝึกอบรมตามแนวคิด
การพัฒนาบทเรียนร่วมกันและหลักการชี้แนะโดยเพื่อน
เพื่อส่งเสริมความสามารถในการจัดประสบการณ์การ**

เรียนรู้ของครูผู้ดูแล พบว่า ผู้ดูแลเด็กที่เข้าร่วมกระบวนการ
มีความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สูงขึ้นกว่า
ก่อนเข้าร่วมกระบวนการ ดังตารางที่ 1

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์คะแนนความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครูผู้ดูแลเด็ก ก่อนและหลังเข้าร่วม
กระบวนการเป็นรายกลุ่ม

ด้าน	ก่อนเข้าร่วมกระบวนการ			หลังเข้าร่วมกระบวนการ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านการเตรียมการ	1.13	0.25	ปรับปรุง	3.00	0.00	ดี
2. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	1.75	0.35	ปรับปรุง	2.75	0.20	ดี
3. ด้านการจัดสภาพแวดล้อม	1.13	0.25	ปรับปรุง	3.00	0.00	ดี
ภาพรวม	1.44	0.50	ปรับปรุง	2.88	0.49	ดี

จากตารางครูผู้ดูแลเด็กมีความสามารถในการจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้ก่อนเข้าร่วมกระบวนการฯใน
ภาพรวม อยู่ในระดับปรับปรุง (\bar{X} = 1.44, S.D. = 0.50)
และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความสามารถในด้าน
การเตรียมการ (\bar{X} = 1.13, S.D. = 0.25) ด้านการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้ (\bar{X} = 1.75, S.D. = 0.50) และด้านการ
จัดสภาพแวดล้อม (\bar{X} = 1.13, S.D. = 0.25) อยู่ในระดับ
ปรับปรุงทุกด้าน นอกจากนี้ครูผู้ดูแลเด็กมีความสามารถ
ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้หลังเข้าร่วมกระบวนการฯ
ในภาพรวม อยู่ในระดับดี (\bar{X} = 2.88, S.D. = 0.49) และเมื่อ
พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความสามารถในด้านการ
เตรียมการ (\bar{X} = 3.00, S.D. = 0.00) ด้านการจัดกิจกรรม
การเรียนรู้ (\bar{X} = 2.75, S.D. = 0.20) และด้านการจัด
สภาพแวดล้อม (\bar{X} = 3.00, S.D. = 0.00) อยู่ในระดับดีด้าน
ผลจากการสังเกตการนำกระบวนการฯไปทดลองใช้ พบว่า
ครูที่เข้าร่วมกระบวนการ มีปฏิสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกัน
ดีขึ้นเห็นได้จากการเปิดรับฟังความคิดเห็นเพื่อครูในการวาง
แผนการสอนและการร่วมแรงร่วมใจกันเตรียมการสอน
ดังรายละเอียดนี้ การวางแผนการสอนครั้งที่ 1 ครูเข้าร่วม
กระบวนการ แสดงความคิดเห็นน้อยต้องคอยถามกระตุ้นว่า
คิดว่าจะอย่างไรในขณะที่เพื่อนแสดงความคิดเห็น เพื่อนครู
คนอื่นๆ จะเงียบฟังและไม่แสดงความคิดเห็น ส่วนในการ
วางแผนการสอนครั้งที่ 2 ครูเข้าร่วมกระบวนการ 1 คน
มีความคิดเห็นในการเลือกเรื่องที่จะเขียนแผนการสอน

ไม่ตรงกัน เพื่อนคนอื่นๆ ยอมทำตามความคิดเห็นเพื่อนคน
นั้นในขณะที่วางแผนการสอนครูทุกคนช่วยกันแสดงความ
คิดเห็นเพิ่มขึ้น เงียบฟังอย่างเดียวน้อยลง ส่วนในการวาง
แผนการสอนครั้งที่ 3 ครูเข้าร่วมกระบวนการทุกคนร่วมกัน
แสดงความคิดเห็นในการวางแผนการสอนช่วยกันเตรียมสื่อ
การสอนพาเพลงใช้ประกอบการสอนและช่วยกันตรวจสอบ
ความเรียบร้อยของสื่อที่จะนำมาใช้สอน

อภิปรายผลการวิจัย

1. การชี้แนะโดยเพื่อนช่วยสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ใกล้ชิด
ในระยะเวลาอันสั้น การชี้แนะโดยเพื่อนช่วยลดระยะเวลาใน
การดำเนินการของแนวคิดการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน
เนื่องจากแนวคิดการพัฒนาบทเรียนร่วมกันสมาชิกในกลุ่ม
จะต้องมีการแสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็น
ผู้อื่นและเป็นบุคคลที่ไม่คุ้นเคยกันซึ่งต้องใช้เวลาในการ
ปรับตัวมาก แต่การชี้แนะโดยเพื่อนมีหลักการทำงานร่วมกัน
บนพื้นฐานความไว้วางใจ ไม่เน้นตัดสิน การตรวจสอบหรือ
การประเมินผล ส่งผลให้สมาชิกกลุ่มเกิดความสบายใจ
ในการทำงานร่วมกัน ถ้าเปิดใจรับฟังความคิดเห็นเพื่อน
ร่วมงาน ถ้าแสดงความคิดเห็น จึงลดทอนข้อจำกัดดังกล่าว
 อีกทั้งช่วยพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกกลุ่มได้อีกด้วย
(Parker, Hall, & Kram, 2008) แสดงให้เห็นว่าการชี้แนะ
โดยเพื่อนช่วยส่งเสริมให้นำแนวคิดการพัฒนาบทเรียน
ร่วมกันไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. หลักการของกระบวนการฝึกอบรมตามแนวคิดการพัฒนาบทเรียนร่วมกันและหลักการชี้แนะโดยเพื่อนมุ่งเน้นการวิเคราะห์ตนเอง หลักการของกระบวนการฝึกอบรมตามแนวคิดการพัฒนาบทเรียนร่วมกันและหลักการชี้แนะโดยเพื่อนช่วยส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์และการพัฒนาสอนของตนเอง เนื่องจากหลักการของกระบวนการฝึกอบรมตามแนวคิดการพัฒนาบทเรียนร่วมกันและหลักการชี้แนะโดยเพื่อนมุ่งเน้นให้ครูเกิดการเรียนรู้ พัฒนาและปรับปรุงการสอนทั้งจากผลการสอนของตนเองและของสมาชิกทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสมาชิกอย่างต่อเนื่องและอยู่บนพื้นฐานของความเชื่อมั่นและความไว้วางใจใช้การสังเกตการสอน การสะท้อนคิดเพื่อพัฒนาการพัฒนามากกว่าการตัดสินผลของการสอนซึ่งสอดคล้องกับ Norwich and Ylonen (2013) และ Sims & Walsh (2008) พบว่าการพัฒนาบทเรียนร่วมกันช่วยให้ผู้เข้าร่วมกระบวนการเกิดการคิดวิเคราะห์เพิ่มมากขึ้น ช่วยพัฒนาการสอน และกลยุทธ์การสอนให้ดีขึ้น

3. การออกแบบขั้นตอนของกระบวนการฝึกอบรมตามแนวคิดการพัฒนาบทเรียนร่วมกันและหลักการชี้แนะโดยเพื่อนมุ่งเน้นการสะท้อนคิด ขั้นตอนของกระบวนการฝึกอบรมตามแนวคิดการพัฒนาบทเรียนร่วมกันและหลักการชี้แนะโดยเพื่อนมุ่งเน้นการสะท้อนคิด ทำให้ครูสามารถพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากผู้วิจัยออกแบบขั้นตอนกระบวนการ ให้มีการสะท้อนคิดในหลายรูปแบบ ได้แก่ การสะท้อนคิดร่วมกับเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม การสะท้อนคิดร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ การสะท้อนคิดร่วมกับการดูวิดีโอการสอนของตนเอง ทำให้ผู้สอนได้ทบทวนการปฏิบัติการสอนของตนเองและได้รับข้อมูลผลการสอนและคำแนะนำจากสมาชิกผ่านการสะท้อนคิดที่เป็นการสื่อสารสองทางอีกทั้งขั้นตอนดังกล่าวมีการทำซ้ำหลายครั้งเริ่มตั้งแต่ 1) สะท้อนคิดร่วมกับเพื่อนสมาชิกในกลุ่มผ่านการแลกเปลี่ยนมุมมองในการออกแบบแผนการสอนที่ หลากหลายใน ขั้นตอนการออกแบบแผนการจัดการประสบการณ์ 2) สะท้อนคิดร่วมกับเพื่อนสมาชิกในกลุ่มและผู้เชี่ยวชาญผ่านการสังเกตการสอนของเพื่อนสมาชิกที่จะช่วยให้เห็นข้อดีและข้อบกพร่องในการจัดกิจกรรมของตนเองเพื่อนสมาชิกในชั้นสอนและสังเกตการสอน และ 3)

สะท้อนคิดร่วมกับเพื่อนสมาชิกในกลุ่มและผู้เชี่ยวชาญ ประการดูวิดีโอการสอนของตนเองช่วยให้เห็นข้อดีและข้อบกพร่องของตนเองเพื่อนำพัฒนาการสอนของตนเองให้ดีขึ้นในชั้นการสะท้อนคิด ซึ่งสอดคล้องกับ Fernandez, Cannon & Chokshi (2003) ที่ใช้การใช้การพัฒนาบทเรียนร่วมกันเพื่อสะท้อนคิดการปฏิบัติงานสอนช่วยให้ครูทำเปิดมุมมองในการทบทวนการปฏิบัติงานของตนเองรวมทั้งการเรียนรู้จากตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมของการปฏิบัติงาน

4. กระบวนการฝึกอบรมตามแนวคิดการพัฒนาบทเรียนร่วมกันและหลักการชี้แนะโดยเพื่อนช่วยส่งเสริมให้ครูผู้ดูแลเด็กมีความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สูงขึ้น ผลการใช้กระบวนการฝึกอบรมตามแนวคิดการพัฒนาบทเรียนร่วมกันและหลักการชี้แนะโดยเพื่อนพบว่า ครูผู้ดูแลเด็กที่เข้าร่วมกระบวนการทุกคนมีความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของตัวอย่างหลังการทดลองสูงขึ้นกว่าก่อนเข้าร่วมกระบวนการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากกระบวนการนี้มีลักษณะเป็นกระบวนการกลุ่มที่ให้ครูเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านการทบทวนการสอนของตัวเองประกอบการดูวิดีโอทัศน์และการสะท้อนคิดหลังการสอน การเห็นตัวแบบในการสอน การรับฟังความคิดเห็นจากเพื่อนครูที่เป็นสมาชิกกลุ่มเดียวกันในการออกแบบการจัดการประสบการณ์ และการสะท้อนคิดหลังการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤมล อินทร์ประสิทธิ์ (2552) ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาชั้นเรียน: นวัตกรรมเพื่อพัฒนาครูและนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า การใช้การพัฒนาบทเรียนร่วมกันในการพัฒนาวิชาชีพครูส่งผลให้ครูเกิดการเปลี่ยนแปลงความเชื่อที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ของตนเอง เปลี่ยนแปลงบทบาทของตนเอง และเปลี่ยนแปลงเจตคติที่มีต่อนักเรียน ส่งผลให้ครูจัดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น นักเรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้และเกิดกระบวนการคิดในขณะที่เรียนและมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนเพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ครูและบุคลากรทางการศึกษาหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครูสามารถนำกรอบแนวคิดนี้ไปใช้พัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนการสอนกับบุคลากร

ทางการศึกษากลุ่มอื่นๆ เช่น นักศึกษาฝึกประสบการณ์
วิชาชีพครู ครูผู้สอนระดับปฐมวัย

1.2 ครูและบุคลากรทางการศึกษาหรือบุคคล
ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครูสามารถนำหลักการและขั้นตอน
นี้ไปใช้พัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนการสอน
กับครูระดับชั้นประถมศึกษา ครูระดับชั้นมัธยมศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 นำกระบวนการพัฒนาบทเรียนร่วมกันและ
การชี้แนะโดยเพื่อนไปปรับใช้ในบริบทอื่นๆ เช่น การพัฒนาครู
โดยอาศัยเครือข่ายความร่วมมือจากวิชาการใน
สถาบันอุดมศึกษา หรือศึกษานิเทศก์

2.2 นำแนวคิดการพัฒนาบทเรียนร่วมกันไป
ประยุกต์ใช้กับแนวคิดอื่นๆ ที่ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ในการทำงาน
ของครูในโรงเรียน

รายการอ้างอิง

- นฤมล อินทร์ประสิทธิ์. (2552). *การศึกษาชั้นเรียน: นวัตกรรมเพื่อพัฒนาครูและนักเรียน* (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎี
บัณฑิต). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- รัฐดาว พิศาลพงศ์. (2558). *การศึกษาแนวทางการยกระดับศูนย์เด็กเล็กในภาคกลางให้มีคุณภาพตามมาตรฐานศูนย์เด็กแห่งชาติ*.
กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ (สท.) กระทรวงการพัฒนา
สังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.).
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2555). *พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ (ฉบับราชบัณฑิตยสถาน)*. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- วรรณิ แกมเกตุ. (2555). *วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริกานต์ ทิมย้ายงาม. (2550). *คุณภาพชีวิตการทำงานของผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจังหวัดฉะเชิงเทรา* (วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมยงค์ น้อยนอนเมือง. (2553). *การพัฒนาบุคลากรในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการของผู้ดูแลเด็กศูนย์พัฒนาเด็ก
เล็กในสังกัดเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม* (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต).
มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2557). *ผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสามศูนย์พัฒนาเด็ก
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีงบประมาณ พ.ศ.2554-2558*. สืบค้น 8 พฤษภาคม 2560, จาก
<https://aqa.onesqa.or.th/SummaryReport.aspx>
- สำนักพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *คู่มือประเมินสมรรถนะครู (ฉบับปรับปรุง)*. กรุงเทพฯ: สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สุดารัตน์ สอดเสน. (2556). *ปัญหาในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอบ้านกรวด
จังหวัดบุรีรัมย์* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). บุรีรัมย์: มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

2.3 ศึกษาผลการใช้กรอบแนวคิดที่มีต่อ
ความสามารถในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้ดูแล
เด็ก และศึกษาประสิทธิภาพและข้อควรแก้ไข เพื่อพัฒนา
กระบวนการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนทุน “แผนงาน
เสริมสร้างศักยภาพและพัฒนานักวิจัยรุ่นใหม่ ตามทิศทาง
ยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรม: ประเภทบัณฑิตศึกษา
ประจำปี 2562” สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
และทุน “ทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์สำหรับนิสิต” จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย

- Akihiko, T. (2006). Implementing Lesson Study in North American schools, Paper Presented at *the APEC International Symposium on Innovation and Good Practice for Teaching and Learning Mathematics through Lesson Study*, 13-17 June 2006 at Khon Kaen University. Khon Kaen Thailand.
- Beach, D. M., & Reinhartz, J. (2000). *Supervisory Leadership: Focus on Instruction*, Boston: Allyn & Bacon.
- Fernandez, C., Cannon, J., & Chokshi, S. (2003). A U.S.- Japan Lesson Study Collaboration Reveals Critical Lenses for Examining Practice. *Journal of Teacher Education*, 19(2), 171-185.
- National Union of Teachers. (2013). *A to Z of Peer Coaching*. London: National Union of Teachers.
- Norwich, B. & Ylonen, A. (2013). Design based Research to Develop the Teaching of Pupils with Moderate Learning Difficulties (MLD): Evaluating Lesson Study in Terms of Pupil, Teacher and School Outcomes. *Teaching and Teacher Education*, 34, 162-173.
- Parker, P., Hall, D. T. & Kram, K. E. (2008). Peer Coaching: A Relational Process for Accelerating Career Learning. *Academy of Management Learning & Education*, 7(4), 487-503.
- Robbins, P. (1991). *How to Plan and Implement a Peer Coaching Program*. Alexandria: Association for Supervision and Curriculum Development.
- Sims, L. & Walsh, D. (2009). Design based Research to Develop the Teaching of Pupils with Moderate Learning Difficulties (MLD): Evaluating Lesson Study in Terms of Pupil, Teacher and School Outcomes. *Teaching and Teacher Education*, 25(5), 724-733.
- Stigler, J., & Hiebert, J. (1999). *The Teaching Gap: Best Ideas from the World's Teachers for Improving Education in the Classroom*. New York: The Free Press.
- University of Texas Health Science Center at Houston. (2013). *Texas Core Competencies for Early Childhood Practitioners and Administrators*. Houston: Texas Early Childhood Professional Development System.
- White, A. (2004). The Lesson Study Approach to Implementing Change, Paper Presented at *SEAMEO-UNESCO Education Congress and EXPO Secretariat, Bangkok, Thailand*. [Online]. Retrieved February 2, 2015, from <http://www.seameo-unesco.org/fullpaper/MMM1/101/FP.doc>